

De zuileiken in het Von Gimborn Arboretum te Doorn

De twee groepen ca. 80 jaar oude zuileiken in het arboretum, in totaal 15 stuks, zijn niet alleen zeer slank, maar ook nog altijd zonder een enkele uit de kroon stekend takje. Het lijkt er op dat ze nooit de aandacht getrokken hebben van boomkwekers.

De zuileiken in cultuur gaan allen terug tot één enkele boom. Deze werd ruim drie eeuwen geleden ontdekt in een bos in Harreshausen, vlak bij Babenhausen ten zuidoosten van Frankfurt am Main. Zeker is dat vanaf

1795 van deze boom regelmatig enthout is genomen. Eén van de nakomelingen is met zekerheid de beroemde boom in het Park Wilhelmshöhe in Kassel. De originele boom in Harreshausen leeft nog en zou nu ca. 570 jaar oud zijn. De boom werd in 1934 tot natuurmonument verklaard, maar erg gekoesterd werd ze daarna niet door de plaatselijke

De zuileiken van Von Gimborn Arboretum te Doorn
Foto: Piet de Jong

Tekening van 'Die schöne Eiche' in Harreshausen, circa 1895

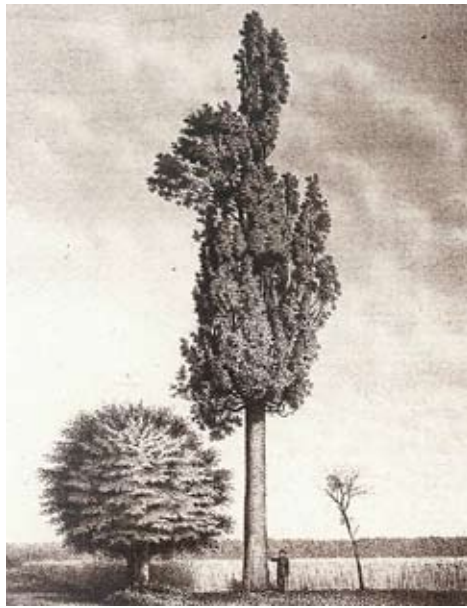
Tekening: Wikipedia

autoriteiten. Wijlen Dick van Hoey Smith van Trompenburg Tuinen & Arboretum bezocht de plek na de nodige omzwervingen in 1999 en sloeg alarm. Hij adviseerde dat de boom beschermd moest worden door een stenen muur met glas op de top en een poort met een toegangshek met puntige spijlen! Hij rapporteerde over de boom in het *Yearbook 1999* en het *Yearbook 2000* van de International Dendrology Society.

Een uitgebreid verhaal over deze eik, die bekend staat als 'Die Schöne Eiche' is te vinden op [Wikipedia.org/.../Schöne_Eiche_\(Harreshausen\)](http://Wikipedia.org/.../Schöne_Eiche_(Harreshausen)). Op deze site wordt ook beweerd dat het om een mutatie zou kunnen gaan en dus niet om een zaailing. Rond 1700 zou een normale uit de boom stekende zijtak zijn verwijderd. Dit zou een terugslag kunnen zijn geweest.

Het is wel zeer aannemelijk dat er van de originele boom een aantal van enthout gekweekte nakomelingen in cultuur zijn gekomen, maar in ons land mogelijk niet. Frans Fontaine verhaalt in zijn *Boomspiegel 4* (1988): "oorspronkelijk bleek deze 'Pyramidale eik' nogal vormvariabel omdat meerdere oudere exemplaren neiging tot 'uitzakken' vertoonden; dit werd veroorzaakt omdat deze *in het wild* gevonden zuilvorm door *zaaiing* werd vermeerderd, zodat op kwekerijen en in parken verschillende klonen voorkomen (-kwamen); als *beste vorm* wordt thans beschouwd het uitsluitend vegetatief vermeerderde *type 'KOSTER'* (Boskoop) dat gesloten zuilvormig blijft; sedert eind 70-er jaren geeft de NAKB uitsluitend hiervan enthout uit onder de (oude) naam *Quercus robur 'Fastigiata'*.

In latere jaren kreeg de selectie de naam *Q. robur 'Fastigiata Koster'*. Dat er onder de naam *Q. robur 'Fastigiata'* indertijd een allegaartje van zaailingen in cultuur was en helaas, ook nog tot de dag van vandaag, is duidelijk. Toch was er kennelijk op het moment dat

men de Boskoopse boom tot de standaard maakte geen andere echt slanke zuileik in beeld. Intussen is wel duidelijk dat *Q. robur 'Fastigiata Koster'* op latere leeftijd toch vrij breed wordt.

Maar waar heeft Von Gimborn ooit zijn bomen gekocht? De archieven van het arboretum helpen ons helaas niet verder. Von Gimborn betrok zijn uitgangsmateriaal van diverse kwekers, behalve uit ons land, ook uit Duitsland en Frankrijk. Het feit dat de bomen in het arboretum zo vormvast zijn, dus slank van top tot teen, maakt het toch wel heel goed mogelijk dat ze teruggaan tot het originele exemplaar van Harreshausen. De boom in Kassel, een ent dus van de originele in Harreshausen, kreeg ook een cultivarnaam, aanvankelijk *Q. robur 'Fastigiata Kassel'*, thans officieel *Q. robur 'Kasseler Rakete'*. Het is nog voorbarig om de bomen in het Von Gimborn Arboretum met die naam op te tuigen, maar het blijft heel spijtig dat deze bomen indertijd kennelijk niet in beeld waren toen men op zoek ging naar echte vormvaste slanke zuileiken! □